

“မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဈေးများနှင့်ပြင်ပတွင် ရောင်းချလျက်ရှိသော အစားအသောက်များ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးအတွက် လက်တွေ့ကျသော နည်းဗျူဟာဖော်ဆောင်နိုင်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ” ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

ရန်ကုန်မြို့

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ (၂)ရက်

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ ပြည်သူများအားလုံးနေ့စဉ် စားသုံးနေရတဲ့ အစားအသောက်များ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရေးလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာမှာ လက်တွေ့မြေပြင်အခြေအနေအရပ်ရပ်နဲ့ ကိုက်ညီဆီလျော်တဲ့ နည်းဗျူဟာများဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ယနေ့ပြုလုပ်တဲ့ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားများ တစ်ဦးတစ်ယောက်မကျန်အတွက် အရေးကြီးပါတယ်။
- ဈေးများနှင့် ဈေးပြင်ပမှာ ရောင်းချနေတဲ့ အစားအသောက်များ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်မှုရှိရန်၊ ခွင့်မပြုဆိုးဆေးနဲ့ ဓာတုပစ္စည်းများပါဝင်ခြင်းမရှိစေရန်၊ ခွင့်ပြုအစားအသောက် ဓာတ်ဖြည့် ပစ္စည်း သတ်မှတ်ခွင့်ပြုပမာဏထက်ပိုပြီး ပါဝင်မှုမရှိစေရန်၊ ဓာတ်မြေဩဇာနဲ့ ပိုးသတ်ဆေး ဓာတ်ကြွင်းများ ပါဝင်မှုကင်းစင်စေရန်၊ ကပ်ပါးရောဂါပိုးဥများနဲ့ အခြားရောဂါပိုးများပါဝင်မှု ကင်းစင်စေရန်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်မှသာ ရေရှည်မှာ ပြည်သူ၊ ပြည်သားများ ကျန်းမာမှာဖြစ်ပါ တယ်။
- အစာအဆိပ်သင့်ခြင်းလိုမျိုး လတ်တလောဖြစ်ပွားတဲ့ ရောဂါများသာမက သွေးတိုး၊ ဆီးချို၊ အဝလွန်ရောဂါနဲ့ ကင်ဆာရောဂါအမျိုးမျိုးအပါအဝင် ရောဂါများဖြစ်ပွားမှုများဟာ နေ့စဉ်စား သုံးနေတဲ့ အစားအသောက်ပေါ်မှာ များစွာမူတည်နေပါတယ်။
- ပြည်သူများအားလုံးရဲ့ ကျန်းမာရေးတိုးတက်မှုဆောင်ရွက်ရန် အဓိကထား စဉ်းစားကာ စံလုပ်ထုံး လုပ်နည်းနဲ့ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များ (Standard Operating Procedure, Guidelines) များကို ရေးဆွဲပြီး လုပ်ငန်းလမ်းပြမြေပုံများချမှတ်ကာ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါ တယ်။
- ဆောင်ရွက်တဲ့လုပ်ငန်းများ ပိုမိုပီပြင်ထိရောက်စေရန်အတွက် အမြဲမပြတ်စောင့်ကြည့်ခြင်းနဲ့ ဆန်းစစ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- အစားအသောက်များ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးလုပ်ငန်းများ ထိရောက်အောင်ဆောင်ရွက် ရာမှာ အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါးကွပ်ကဲရေးဦးစီးဌာန တစ်ခုတည်းအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်လို့ မရပါဘူး။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၊ လူမှုရေးဝန်ကြီး၊ လူမှုရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ၊ မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၊ စားသုံးသူရေးရာဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန၊ မွေးမြူရေးဦးစီးဌာနနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန စတဲ့နှီးနွယ်ဌာနများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။
- အဓိကအကျဆုံးအချက်မှာ ဈေးရောင်းချသူများမှာ ကျန်းမာရေးဗဟုသုတ၊ စေတနာ၊ စစ်မှန်တဲ့ ခံယူချက်များရှိရန် လိုအပ်ပါတယ်။
- ဒုါအပြင် ဈေးရောင်းချသူများမှာ စားအသောက်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး အသိပညာရှိရန် လိုအပ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက် မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနက အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပညာရှင်များထံ ဖြန့်ဝေထားတဲ့ Mobile Tablet များမှာ အစားအသောက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှောင်ရန်၊ ဆောင်ရန်များ၊ အသိပညာဗဟုသုတများ ကို ထည့်သွင်းပေးထားဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဝန်ထမ်းတွေက စားသောက်ကုန်ရောင်းချသူများ၊ ပြည်သူများထံသို့ အသိပညာပေးခြင်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီအသိပညာများကို သိရှိရုံနဲ့မလုံလောက်ဘဲ လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးဖို့လဲ အရေးကြီးပါ တယ်။ ဒီလိုအသိပညာများကို လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်မှု အခြေအနေအရပ်ရပ်ကိုလည်း ဆန်းစစ် သုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် အသုံးပြုသုတေသန (implementation research) များကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆောင်ရွက်ရန် ဘဏ္ဍာ ငွေများလည်း ရှိပါတယ်။
- ပြည်သူများအနေနဲ့ အစားအသောက် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ အသိပညာဗဟုသုတ များကြွယ်ဝဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။
- ပြည်သူများက ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းတဲ့ အစားအသောက်များကိုသာ ရွေးချယ်ဝယ်ယူ စားသုံး ခြင်းဖြင့် ဈေးရောင်းချသူများအနေနဲ့လည်း ဝယ်ယူမှုမရှိ၊ ဝယ်လိုအားမရှိသော ဘေးအန္တရာယ် ရှိအစားအသောက်များ ရောင်းချခြင်းမှ အလိုအလျောက် ရှောင်ကြဉ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ဒို့ကြောင့် အဲဒီအစားအသောက်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး အသိပညာများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ထည့်သွင်းသင့်တဲ့အချက်များကို နှီးနှွယ်ဌာနများမှလည်း အကြံပြုပေးစေလိုပါတယ်။ မိမိတို့ဌာနဘက်မှအမြင်နှင့် အခြားနှီးနှွယ်ဌာနများမှအမြင်များ ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကနေ လက်တွေ့မြေပြင်မှာ အမှန်တကယ်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မယ့် လုပ်ငန်းအကြံပြုချက်များပေးစေချင်တယ်။
- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ အောင်မြင်မှု ရှိ၊ မရှိကိုလည်း အသုံးပြုသုတေသန (Implementation Research) ပြုလုပ်ဆန်းစစ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အသုံးပြုသုတေသနပြုလုပ်ရာမှာလည်း စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဝန်ထမ်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။
- မိမိတို့ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ ရရှိလာတဲ့ စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနဲ့ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များနှင့်အညီ စနစ်တကျ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မယ်ဆိုရင် ပြည်သူများရဲ့ ကျန်းမာရေးတိုးတက်ကောင်းမွန်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ အစားအသောက်များကြောင့် ဖြစ်ပွားသောရောဂါများကို ကုသမှုပေးရတဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများရဲ့ အလုပ်ဝန်များလည်း လျော့နည်းလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒို့အပြင် ကျန်းမာရေးကုန်ကျစရိတ်လည်း လျော့နည်းလာကာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဆေးနှင့် ဆေးပစ္စည်းကိရိယာများ ဖြည့်တင်းနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- လူတစ်ဦးမှာ ရောဂါရရှိစေမယ့် အရာများဟာ ကိုယ်ခန္ဓာရှိ မျက်စိ၊ နှာခေါင်း၊ နား၊ ပါးစပ်ခံတွင်း၊ အရေပြားနှင့် မျိုးပွားအင်္ဂါများမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်လာနိုင်ပါတယ်။
- လူတိုင်းဟာ နေ့စဉ် အစာအာဟာရစားသုံးနေရတဲ့အတွက် ပါးစပ်ခံတွင်းမှတစ်ဆင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိတဲ့ အစားအသောက်များ စားသုံးမိရင် ရောဂါဖြစ်ပွားနိုင်ခြေ အများဆုံးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒို့ကြောင့် ဈေးများနဲ့ ဈေးပြင်ပရောင်းချတဲ့ အစားအသောက်များရဲ့ ကဏ္ဍဟာ အထူးအရေးကြီးပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဒီ workshop ကိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူများဟာ ကျန်းမာလာမှာဖြစ်ပြီး တော်ရုံတန်ရုံရောဂါများ မဖြစ်တော့ဘူး။ ဒို့အပြင် ဆေးရုံကိုလာတဲ့ လူနာအရေအတွက် နည်းပါးတဲ့အတွက် ဆေးရုံများမှာ အရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့ ကုသမှုများပေးနိုင်မယ့်အပြင် ကျန်းမာရေးအတွက် နိုင်ငံတော်မှချမှတ်ပေးတဲ့ ဘဏ္ဍာငွေများလည်း မဖြစ်သင့်တဲ့ရောဂါများကို ကုစရာမလိုတဲ့အတွက် ပိုလာတဲ့ဘဏ္ဍာငွေများကို ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး လိုအပ်သည့်နေရာများမှာ ဖြည့်တင်းနိုင်ပါတယ်။

- အမျိုးသားအစားအသောက်ဥပဒေပါအချက်များကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံအတွင်း ထုတ်လုပ်၊ တင်သွင်း၊ ရောင်းချလျက်ရှိတဲ့ အစားအသောက်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်း၊ အရည်အသွေးပြည့်မီရေးတို့နှင့် စပ်လျဉ်းတဲ့ ကိစ္စရပ်များကို အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါးကွပ်ကဲရေးဦးစီးဌာနက ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါတယ်။
- အဲဒီလုပ်ငန်းစဉ်မှာ အထူးကျယ်ပြန့်များပြားပြီး မြို့နယ်တိုင်းမှာရှိနေတာကြောင့် စည်ပင် သာယာရေးကော်မတီများ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါးကွပ်ကဲ ရေးဦးစီးဌာန၊ စာသုံးသူရေးရာဦးစီးဌာနနှင့် နှီးနှွယ်ဌာနများ၊ လူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့အစည်းများနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါတယ်။ နှီးနှွယ်ဌာနများ၊ နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့ အစည်းများမှလည်း ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ အဓိကထားတဲ့ အစားအသောက် ဘေးကင်းအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး ဆောင်ရွက်ရာ မှာ အစားအသောက်တစ်ခုတည်းသာမက စားသောက်ကုန်ရောင်းချရာနေရာများမှာ သန့်ရှင်း တဲ့ ရေရရှိရေး၊ ခြင်၊ ယင်နှင့် ကြွက်များ ကင်းစင်စေရေးတို့မှာလည်း အရေးကြီးတာကြောင့် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများရဲ့ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုလိုအပ်ပါတယ်။
- ဒီအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲက လက်တွေ့ကျပြီး အမှန်တကယ်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်တဲ့ နည်းဗျူဟာ များ ထွက်ရှိစေရေးအတွက် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပွင့်လင်းစွာနဲ့ အကြံပြုဆွေးနွေးကြစေလိုပါတယ်။ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ အကြံပြုဆွေးနွေးချက်များကို ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ဦးစားပေး အဆင့်များ သတ်မှတ်ကာ လုပ်ငန်းစဉ်များ ရေးဆွဲစေလိုပါတယ်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာမှာ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်မှုဟာ အဓိကအရေးကြီးပါတယ်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ကြသူများအနေနဲ့ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံများကို ကွန်ရက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုပုံစံနဲ့ ဝေမျှဆောင်ရွက်သွားကြဖို့ လိုအပ်ပါတယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်၊ လူမှုရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုဥက္ကဋ္ဌ
- ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ ကော်မတီဝင်(၁၁)၊ ကော်မတီဝင်(၁၀)
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ

- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စားသုံးသူရေးရာဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ရဲတပ်ဖွဲ့မှူးရုံး
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စက်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့်စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အသေးစားစက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန၊ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန
- သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိသူများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)